

Kommuner og amtskommuner har ansvaret overfor borgerne og lovgivningen, og for sammenhæng og tværgående prioritering af de offentlige aktiviteter i kommune og amt. Det er de kommunale råds centrale og nødvendige hovedrolle at beslutte de overordnede rammer for og krav til kommunernes og amtskommunernes ydelser som grundlag for dialog med de forskellige brugerorganer, medarbejdergrupper, leverandører, frivillige osv.

Et vigtigt element heri er krav til information, åbenhed og sammenlignelighed om de offentlige ydelser, deres formål, indhold, adgangsbetingelser osv. Også her er der tale om flere niveauer, fordi information m.v. indgår som grundlag i flere sammenhænge, såsom:

- for at fortælle brugerne hvad de med rette kan forvente,
- for at sikre borgernes reelle og ansvarlige medindflydelse og engagement,
- for at afstemme de gensidige forventninger mellem bruger og den, der udfører ydelsen,
- for at få indseende med og prøvelse af, at opgaveløsningerne lever op til borgernes rettigheder,
- for at få samarbejde og dialog både mellem de forskellige parter i kommunen og amtskommunen og mellem kommunale, amtskommunale og statslige parter.

Med indførelsen af den kommunale styrelseslovs § 62 (§ 49a i lov om Københavns Kommunes styrelse) tilskyndes kommuner og amtskommune til større åbenhed, servicedeclarationer osv., der kan give et bedre grundlag for brugernes (og medarbejdernes) forventninger til en ydelse og for at vurdere den enkelte afgørelse i forhold til »almindelig« praksis og serviceniveau i amtet eller kommunen.

I den sociale styrelseslov er der fastsat regler om kommuners og amtskommuners afgivelse af statistiske oplysninger og om deres deltagelse i Det Sociale Informations- og Analysesystem. Reglerne er videreført i forslaget til lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Disse bestemmelser giver de centrale myndigheder mulighed for at følge udviklingen på det sociale område – såvel den, der har fundet sted, som hvordan kommuner og amtskommuner sigter på at præge den sociale udvikling i kommune og amt de næste år. Til Informations- og Analysesystemet hører også informations- og analyseprogrammer og kommunepaneler, som har til formål at fremskaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

Udviklingen i tilbudenes indhold, sammensætning og anvendelse samt i holdninger til målgrupper har imidlertid konsekvenser for kontinuiteten og validiteten af gængse statistiske oplysninger. Med lov-

forslaget lægges der vægt på, at hverken foranstaltninger eller målgrupper læses fast, men at en fleksibel udvikling og anvendelse af de forskellige tilbud kan medvirke til, at især de svage gruppers behov for individuelt og løbende tilpasset støtte kan imødekommes.

I den sammenhæng må det tillægges mindre vægt, at den ønskede udvikling gør det vanskeligere statistisk at knytte bestemte målgrupper til bestemte foranstaltninger og omvendt. Disse udfordringer for måderne at følge og beskrive udviklingen i sociale opgaver og aktiviteter på skyldes ikke primært regelændringer, men hyppigere den glidende udvikling i indhold og holdninger, som regelændringer ofte genspejler. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at det kan mindske sikkerheden og præcisionen i grundlaget både for sammenligninger over tid og for beregninger af økonomiske konsekvenser af regelændringer.

Med dette lovforslag er der ikke fastsat yderligere regler om generel informationspligt for kommuner og amtskommuner. Derimod tilsigter lovforslaget at understøtte og supplere den hidtidige udvikling hen imod større åbenhed og synlighed med bl.a. regler om brugerindflydelse og regler, der styrker og klarer kravene til sagsbehandling, behovsvurdering, begrundelser og procedure, jf. nedenfor.

7.5 Brugerindflydelse generelt

Inden for det sociale forvaltningsområde findes der mange forskellige former for brugerindflydelse. De forskellige tiltag med brugerindflydelse på det sociale område viser en mangfoldighed for så vidt angår målsætning, målgruppe, graden af indflydelse, selvstændig kompetence, valgbarhed m.v. Baggrunden for denne vækst i brugerindflydelse skal ses i sammenhæng med øgede krav om medindflydelse og decentralisering. Borgerne stiller i dag andre krav til den offentlige service, dens omfang, indhold, kvalitet og økonomi, end man gjorde tidligere. Borgerne vil være med til at bestemme, både som borgere og som brugere, og vil vide, hvad deres rettigheder er, og hvad de kan forvente af det offentlige.

Lovforslaget giver derfor amtskommune eller kommune en almindelig adgang til at nedsætte et eller flere råd, der kan rådgive amtskommunen eller kommunen vedrørende tilrettelæggelse af indsatsen. Det er op til det enkelte amtskommune eller kommune at fastsætte retningslinier for nedsættelse og deltagelse, samt hvad rådet skal beskæftige sig med.

Herudover indeholder lovforslaget en forpligtelse for amtskommunen eller kommunen til at sikre, at brugerne af de enkelte tilbud får indflydelse på tilrettelæggelse og udnyttelse af tilbudene. Formålet her-